

Crisisplan

Van Stichting Pensioenfonds Lloyd's Register Nederland

Financieel crisisplan Stichting Pensioenfonds Lloyd's Register Nederland

Dit financieel crisisplan van Stichting Pensioenfonds Lloyd's Register Nederland (hierna: het pensioenfonds) is geschreven in het kader van artikel 145 van de Pensioenwet. Het crisisplan maakt deel uit van de beschrijving van de beheerste en integere bedrijfsvoering.

Elementen crisisplan

In de Pensioenwet is verankerd dat een pensioenfonds beschikt over een vereist eigen vermogen en een minimaal vereist eigen vermogen. Indien het pensioenfonds niet langer voldoet aan de gestelde eisen ten aanzien van het vereist eigen vermogen dient het pensioenfonds een herstelplan op te stellen en in te dienen bij DNB.

Daarnaast moet elk pensioenfonds beschikken over een financieel crisisplan. In het crisisplan maakt het bestuur vooraf, ook als nog geen sprake is van een tekortsituatie, duidelijk hoe het om zal gaan met een crisissituatie van het fonds. Daarnaast is een belangrijk verschil met het herstelplan dat het bestuur zelf een definitie geeft van een crisissituatie, terwijl in een herstelplan wettelijke definities bepalend zijn.

Het crisisplan bevat een beschrijving van de maatregelen die het bestuur van het pensioenfonds op korte termijn effectief zou kunnen inzetten indien de dekkingsgraad zich snel beweegt richting kritische waarden, waardoor het realiseren van de doelstellingen van het pensioenfonds in gevaar komt.

Doelstelling pensioenfonds

Het fonds heeft ten doel de (gewezen) werknemers van de aangesloten ondernemingen en diegenen die door hen werden of worden onderhouden te beschermen tegen geldelijke gevolgen van ouderdom, overlijden en arbeidsongeschiktheid. Daarbij heeft het fonds enerzijds als doel om te voldoen aan de nominale pensioenverplichtingen. Anderzijds heeft het fonds de ambitie een zo goed mogelijke koopkrachtbescherming waar te maken.

Het crisisplan richt zich op de wijze waarop het pensioenfonds kan voldoen aan de nominale pensioenverplichtingen.

In de volgende situatie moeten de nominale pensioenen gekort worden:

- De beleidsdekkingsgraad is vijf jaar achtereen lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad en op laatste moment is ook de actuele dekkingsgraad lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad (MVEV).
- Het pensioenfonds heeft naar verwachting onvoldoende herstelkracht om binnen de hersteltermijn toe te groeien naar het vereist eigen vermogen. Het pensioenfonds gaat uit van de maximale hersteltermijn van 10 jaar. DNB kan bepalen dat voor het herstelplan een kortere termijn geldt. Jaarlijks wordt het herstelplan geactualiseerd, waarbij weer wordt uitgegaan van de gekozen hersteltermijn.

In verband met de wijziging van het pensioenstelsel gaat van 1 juli 2023 tot en met 2026 een transitie-ftk gelden. Binnen dit transitie-ftk geldt een richtdekkingsgraad van 95%. Jaarlijks moet het pensioenfonds aantonen dat het per 1 januari 2027 naar verwachting over deze richtdekkingsgraad beschikt. Als dat niet

het geval is, moeten de pensioenen gekort worden. Dit is ook het geval als de feitelijke dekkingsgraad lager dan 90% is.

Het transitie-ftk geldt voor pensioenfondsen die naar verwachting zullen invaren naar het nieuwe pensioenstelsel. Pensioenfondsen kiezen zelf of zij gebruikmaken van het transitie-ftk. Aangezien het pensioenfonds op dit punt nog geen keuze heeft gemaakt en het transitie-ftk nog niet is ingevoerd, wordt in dit crisisplan uitgegaan van de regels van het (reguliere) ftk.

Beschrijving crisissituatie

Er is volgens het bestuur van het pensioenfonds sprake van een dreigende crisis als het pensioenfonds in een situatie van dekkingstekort terechtkomt. Dit is het geval als de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad. Ook is er volgens het bestuur sprake van een dreigende crisis als de vastgestelde bandbreedtes binnen het beleggingsbeleid doorbroken worden en/of er sprake is van ingrijpend gewijzigde economische omstandigheden.

Er is sprake van een financiële crisis als de dekkingsgraad onder de kritische ondergrens van de dekkingsgraad terechtkomt. De kritische ondergrens van de dekkingsgraad is het maximum van :

- Het dekkingsgraadniveau waarbij de aanwezige dekkingsgraad van het pensioenfonds naar verwachting nog net kan toegroeien naar minimaal vereiste dekkingsgraad, uitgaande van de termijn waarbinnen het pensioenfonds tot korting zou moet overgaan in verband met de eis ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen. Deze termijn is afhankelijk van de periode waarin het pensioenfonds zich al in dekkingstekort bevindt.
- Het dekkingsgraadniveau waarbij het pensioenfonds naar verwachting nog net voldoende herstelkracht heeft om de beleidsdekkingsgraad in de maximale hersteltermijn van 10 jaar toe te laten groeien naar de vereiste dekkingsgraad.

Met andere woorden, de kritische ondergrens is de dekkingsgraad waarbij het pensioenfonds er zonder korten naar verwachting niet meer binnen de wettelijke termijnen kan herstellen, zonder maatregelen te treffen die verder gaan dan de maatregelen die vastliggen in het premie-, toeslag- en beleggingsbeleid.

Beschrijving risico's die tot een financiële crisis kunnen leiden

Het is op voorhand onmogelijk om aan te geven welke specifieke omstandigheden tot een financiële crisis kunnen leiden. Onder andere bij (een combinatie van) onderstaande risico's kan de dekkingsgraad tot onder de kritische ondergrens dalen:

- Een waardedaling van de aandelen. Gegeven het aandelenbelang is dit een belangrijk risico voor het pensioenfonds. Binnen de aandelen belegt het pensioenfonds in een indexfonds met wereldwijde aandelen. Hierdoor is binnen de aandelen het marktrisico het dominante risico.
- Het pensioenfonds heeft het renterisico van de pensioenverplichtingen niet volledig afgedekt, waardoor de dekkingsgraad daalt als de rente daalt.
- De wijze waarop het renterisico wordt afgedekt, kan tot een daling van de dekkingsgraad leiden. Dit komt doordat het pensioenfonds de lange rente niet afdekt. Daarnaast vindt de afdekking grotendeels plaats door middel van obligaties, waarvan de rente zich anders kan ontwikkelen dan de rente die gebruikt wordt voor de waardering van de pensioenverplichtingen.
- Het pensioenfonds belegt gedeeltelijk in bedrijfsobligaties. Als de credit spread op deze obligaties toeneemt, zullen deze obligaties in waarde dalen.

- Het pensioenfonds houdt bij de waardering van de pensioenverplichtingen rekening met de verwachte toename van de levensverwachting. Als de levensverwachting sterker toeneemt dan verwacht, zullen de pensioenverplichtingen toenemen.
- Binnen de staatsobligaties wordt belegd in zeven landen en voor maximaal 15% in staatsgegarandeerde obligaties. Er is vooral een groot gewicht in staats(gegarandeerde)obligaties uit Duitsland (circa 41%) en in staats(gegarandeerde)obligaties uit Frankrijk (circa 26%) is. Als de kredietwaardigheid van deze landen verslechtert, leidt dit tot een waardedaling van de betreffende staatsobligaties.
- Het risico bestaat dat de waarde van de beleggingen in vreemde valuta verslechtert doordat de wisselkoers van vreemde valuta verslechtert. Het valutarisico wordt voor het grootste deel afgedekt.

Ook bestaat het risico dat de uitvoeringsovereenkomst door de aangesloten ondernemingen beëindigd wordt. Als er in een dergelijke situatie sprake is van dekkingstekort kan het pensioenfonds op grond van de Pensioenwet door DNB verplicht worden om de pensioenverplichtingen over te dragen naar een andere pensioenuitvoerder waarvoor een korting van het pensioen nodig is.

Beschrijving sturingsmiddelen en effectiviteit

Het is vanzelfsprekend dat het van groot belang is te voorkomen dat het pensioenfonds überhaupt in een crisissituatie belandt. Derhalve wordt voortdurend gekeken naar ontwikkelingen en risico's op de financiële markten en of het fonds naar aanleiding daarvan de beleggingen zou moeten aanpassen. Daarnaast wordt periodiek middels een ALM-studie en/of haalbaarheidstoets geanalyseerd of het premiebeleid, toeslagbeleid en beleggingsbeleid nog voldoende robuust zijn vormgegeven bij verschillende economische scenario's.

De uiteindelijke keuze met betrekking tot de te nemen maatregelen is afhankelijk van de concrete situatie die zich voordoet op het moment dat de maatregelen moeten worden genomen. Op dat moment worden de belangen van alle betrokkenen op een evenwichtige wijze behartigd. De te maken keuzes worden daarbij deels beïnvloed door de oorzaken van de ontstane situatie en ook door de budgettaire daadkracht die bij de verschillende belanghebbenden op dat moment aanwezig is. Dit betekent dat het voor het bestuur onmogelijk is om op voorhand aan te geven welke (combinatie van) maatregelen daadwerkelijk worden genomen in een crisissituatie.

Mocht het pensioenfonds in een crisissituatie terecht komen, dan heeft het pensioenfonds in beginsel een combinatie van onderstaande financiële sturingsmiddelen ter beschikking. Aangezien er sprake is van een CDC-regeling is het premiebeleid geen sturingsmiddel voor het pensioenfonds.

Aanpassen toeslagen

Buiten de Tijdelijke toeslag wordt het toeslagenbeleid uit beleggingsrendement gefinancierd. De maximaal toe te kennen toeslag is gebonden aan de regels van toekomstbestendig indexeren. Bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110% vindt sowieso geen toeslagverlening plaats. Door de toeslagverlening te beperken is de herstelkracht van het pensioenfonds groter.

Beleggingsbeleid

De risicometing en resultaatsevaluatie door het pensioenfonds en de situatie op de financiële markten zouden aanleiding kunnen geven om de beleggingsportefeuille aan te passen dan wel om de risico's op een gewijzigde manier te beheersen¹. Daarbij houdt het bestuur van het pensioenfonds rekening met het feit dat het risicoprofiel niet vergroot mag worden indien het pensioenfonds in een tekortsituatie verkeert. Daarnaast wordt rekening gehouden met de korte termijn risicohouding.

Het risicobudget wordt al voor een belangrijk deel volledig benut. Tegenover de verhoging van de renteafdekking in 2022 staat dat de op te vangen renteschokken hoger zijn door de gestegen rente. De mogelijkheden om de risico's van het beleggingsbeleid te verhogen, zijn daarom beperkt. Het is wel mogelijk om de risico's anders te alloceren. Als het renterisico verder wordt afgedekt, komt er risicobudget vrij dat bijvoorbeeld kan worden ingezet om het belang in zakelijke waarden uit te breiden.

Korten van pensioenen

Alle opgebouwde pensioenen kunnen worden gekort indien de financiële positie daartoe noopt en alle overige sturingsmiddelen, met uitzondering van het beleggingsbeleid, zijn ingezet². Hiermee wordt invulling gegeven aan artikel 134 van de Pensioenwet. Bij de uitwerking hiervan kan in het kader van evenwichtige belangenafweging onderscheid worden gemaakt tussen de verschillende deelnemerscategorieën.

Het inzetten van de beleidsmaatregel om de opgebouwde pensioenaanspraken en –rechten te korten is een mogelijkheid waarbij het bestuur van het pensioenfonds zeer grote prudentie betracht. Het is een uiterst redmiddel. Het toepassen van deze maatregel is een keuze die gemaakt wordt als het niet anders kan.

Bij een dekkingsgraad van 100% leidt 1% korting van de pensioenen van de actieven, gewezen deelnemers respectievelijk pensioengerechtigden tot 0,5%, 0,2% respectievelijk 0,3% stijging van de dekkingsgraad.

Prioritering maatregelen

In onderstaand overzicht is weergegeven welke prioritering het bestuur hanteert bij de inzet van de maatregelen die in de vorige paragraaf beschreven zijn.

Maatregel	Inzet en prioriteit
Aanpassen beleggingsbeleid	1
Verminderen toeslagen	2
Korten van pensioenen	3

¹ Art. 4.7 van de Abtn.

² Art. 4.7 van de Abtn, art. 4.8 van het Pensioenreglement 2018, art. 4.7 van het Pensioenreglement 1 april 2003 en art. 4.7 van het Pensioenreglement 1 januari 2006.

Hoogte kritische ondergrens van dekkingsgraad

De hoogte van de kritische ondergrens van de dekkingsgraad is onder andere afhankelijk van de hoogte van de marktrente, het verwachte beleggingsrendement, de gekozen hersteltermijn en de termijn waarbinnen het pensioenfonds tot korting zou moeten overgaan in verband met de eis ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen.

De cijfermatige uitwerking van het herstelvermogen en de kritische ondergrens naar de rentetermijnstructuur per 30 november 2022 is onderstaand opgenomen. De hoogte van de kritische ondergrens is onder andere afhankelijk van het verwachte beleggingsrendement. Uitgangspunt is het maximaal in aanmerking te nemen beleggingsrendement volgens het Besluit FTK. Er is geen rekening gehouden met het advies van de Commissie Parameters eind 2022. Verder is, conform de voorgeschreven herstelplansystematiek, geen rekening gehouden met de verwachte UFR-daling.

De berekeningen zijn ook uitgevoerd voor de situaties waarin de rentetermijnstructuur één procentpunt lager respectievelijk hoger ligt. Bij de bepaling van de kritische ondergrens is rekening gehouden met de maatregelen die vastliggen in het premie-, toeslag- en beleggingsbeleid.

Zoals eerder aangegeven, is de kritische ondergrens van de dekkingsgraad het maximum van:

1. Het dekkingsgraadniveau waarbij de aanwezige dekkingsgraad van het pensioenfonds naar verwachting nog net kan toegroeien naar de minimaal vereiste dekkingsgraad, uitgaande van de termijn waarbinnen het pensioenfonds tot korting zou moeten overgaan in verband met de eis ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen. Deze termijn is afhankelijk van de periode waarin het pensioenfonds zich al in dekkingstekort bevindt. Het pensioenfonds bevond zich eind 2022 niet in een situatie van dekkingstekort.

Kritische ondergrens dekkingsgraad

	<i>RTS 30-11-2022</i>	<i>RTS 30-11-2022 minus 1%-punt</i>	<i>RTS 30-11-2022 plus 1%-punt</i>
Kritische ondergrens bij resterende termijn			
5 jaar	94,9%	97,0%	92,7%
4 jaar	96,7%	98,5%	94,8%
3 jaar	98,6%	99,9%	97,2%
2 jaar	100,5%	101,4%	99,5%
1 jaar	102,2%	102,7%	101,8%

2. Het dekkingsgraadniveau waarbij het pensioenfonds naar verwachting nog net voldoende herstelkracht heeft om de beleidsdekkingsgraad in de maximale hersteltermijn van 10 jaar toe te laten groeien naar de vereiste dekkingsgraad.

	<i>RTS 30-11-2022</i>	<i>RTS 30-11-2022 minus 1%-punt</i>	<i>RTS 30-11-2022 plus 1%-punt</i>
Kritische ondergrens bij resterende termijn 10 jaar	103,1%	104,4%	102,1%

Beleid met betrekking tot eventuele kortingen

Jaarlijks zal het pensioenfonds het herstelplan actualiseren. Als uit deze actualisatie blijkt dat het pensioenfonds zich, na inzet van de (aanvullende) herstelmaatregelen, niet op een haalbaar herstelpad³ bevindt, zal het pensioenfonds een voorgenomen korting van de opgebouwde pensioenen aankondigen.

Bij de besluitvorming over de wijze waarop de korting over de actieven, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden verdeeld wordt, zal het bestuur een evenwichtige belangenafweging toepassen. Onderdeel van de besluitvorming tot korten van de pensioenen is op dat moment ook het beleid of een eventuele korting van de pensioenen op enig moment hersteld kan worden en op welke wijze.

Evenwichtige belangenafweging

Het bestuur van het pensioenfonds behartigt de belangen van alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden en houdt daarmee ook rekening bij het toepassen van de verschillende maatregelen tijdens een crisissituatie.

Voor het bestuur van het pensioenfonds is het ook van belang, zeker in het kader van artikel 105, lid 2 van de Pensioenwet, om een evenwichtige afweging te maken tussen de belangen van de verschillende groepen belanghebbenden. Bij de invulling van deze norm hanteert het bestuur de volgende criteria: effectiviteit, proportionaliteit, solidariteit en continuïteit. Het beleid dient de toets aan deze aspecten te doorstaan, wil er sprake zijn van evenwichtige belangenafweging:

- **Effectiviteit:** De maatregelen dienen effectief te zijn in termen van herstel van de dekkingsgraad.
- **Proportionaliteit:** De maatregelen dienen proportioneel te zijn. De herstelkracht die van de maatregel uitgaat, moet opwegen tegen de impact voor de diverse groepen.
- **Solidariteit:** De bijdragen van de verschillende groepen van belanghebbenden moeten met elkaar in evenwicht zijn. Dit betekent ook dat een maatregel in samenhang met andere (eerder) genomen maatregelen moet worden beschouwd.
- **Continuïteit:** De maatregelen dienen gerechtvaardigd te zijn met het oog op voorzienbare toekomstige ontwikkelingen.

In het hierna volgende overzicht is opgenomen welke groep(en) belanghebbenden bij een bepaalde maatregel word(t)(en) getroffen.

³ Met een haalbaar herstelpad wordt een herstelpad bedoeld dat binnen de wettelijke termijn ertoe leidt dat de beleidsdekkingsgraad zich zodanig herstelt dat een korting naar verwachting niet nodig is.

Impact maatregelen belanghebbenden

Maatregel	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Aangesloten ondernemingen
Geen toeslagen (in)actieven	X	X	X	
Beleggingsbeleid aanpassen				
Korten aanspraken en rechten	X	X	X	

Hoe vindt de communicatie richting belanghebbenden plaats?

Onderdeel van dit financieel crisisplan is het communicatiebeleid richting de belanghebbenden en de gemeenschappelijke ondernemingsraad. Daarbij wordt de volgende communicatie toegepast.

Communicatie met (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden over crisisplan

Jaarlijks organiseert het bestuur van het pensioenfonds een deelnemersvergadering. Ook de pensioengerechtigden zijn bij deze bijeenkomst welkom. Het crisisplan (en wijzigingen daarop) worden in deze bijeenkomsten toegelicht.

De gewezen deelnemers kunnen het crisisplan opvragen. Het crisisplan zal op verzoek ter beschikking worden gesteld aan de deelnemers, de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden.

In de situatie dat de beleidsdekkingsgraad lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad is, zal het pensioenfonds bij publicatie van de dekkingsgraad ook de kritische ondergrens aan de dekkingsgraad vermelden.

Communicatie met (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden bij overschrijding kritische ondergrens

Mocht de kritische ondergrens aan de dekkingsgraad overschreden worden, zal het pensioenfonds de belanghebbenden hierover binnen één maand informeren. Ook zal daarin aangekondigd worden wanneer de belanghebbenden een vervolgschrijven kunnen verwachten. Daarin zal worden aangegeven wat de mogelijke (combinaties van) maatregel(en) zijn indien de financiële positie zich onvoldoende snel herstelt. Deze communicatie zal zoveel mogelijk op taalniveau B1 plaatsvinden. De schriftelijke communicatie zal vooraf getoetst worden onder een aantal deelnemers.

Mondelinge communicatie met aangesloten ondernemingen

De communicatie met de aangesloten ondernemingen zal geïntensiveerd worden als er sprake is van een dreigende crisis. Daartoe zal er een overleg plaatsvinden met de aangesloten ondernemingen waarin de financiële positie uit de doeken gedaan wordt en aangegeven wordt welke maatregelen er genomen

zouden kunnen worden met de bijbehorende consequenties. Een dergelijke sessie zal in beginsel in de informerende sfeer geschieden.

Mocht zich vervolgens de situatie voordoen waarbij de aanwezige dekkinggraad van het pensioenfonds onder de kritische ondergrens duikt, dan zal er opnieuw overlegd worden met aangesloten ondernemingen en gemeenschappelijke ondernemingsraad waarbij inhoudelijk en diepgaand gesproken zal worden over de mogelijke maatregelen die het pensioenfonds kan nemen.

Communicatie bij (voorgenomen) korting pensioenen

Als uit de jaarlijkse evaluatie blijkt dat het pensioenfonds zich, na inzet van de (aanvullende) herstelmaatregelen, niet op een haalbaar herstelpad bevindt, zal het pensioenfonds een voorgenomen korting van de pensioenen schriftelijk aankondigen richting (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en werkgever. Deze aankondiging zal vóór 1 april plaatsvinden.

Als het pensioenfonds daadwerkelijk overgaat tot het korten van de pensioenen zal het pensioenfonds de (gewezen) deelnemers, de pensioengerechtigden en de werkgever hierover ten minste een maand vantevoren schriftelijk informeren.

Uitvoering

Zodra de beleidsdekkinggraad van het pensioenfonds onder het minimaal vereist eigen vermogen zakt, treedt het crisisplan in werking en dient het bestuur tot besluitvorming over te gaan.

Besluitvormingsproces

Het crisisplan maakt onderdeel uit van de Abtn van het pensioenfonds. Besluiten kunnen door het bestuur van het pensioenfonds worden genomen conform de statuten. Het Verantwoordingsorgaan beoordeelt jaarlijks het gevoerde beleid en de besluitvorming daaromtrent, alsmede de beleidskeuzes voor de toekomst. Ook adviseert het Verantwoordingsorgaan over de premiestelling. Omdat het bestuur van het pensioenfonds frequent vergadert, kan het voltallige bestuur in voorkomende gevallen als crisisteam optreden.

Als de vastgestelde bandbreedtes binnen het beleggingsbeleid doorbroken worden en/of er sprake is van ingrijpend gewijzigde economische omstandigheden zal het bestuur van het pensioenfonds binnen twee weken bij elkaar komen om de gewijzigde situatie te bespreken en eventuele maatregelen te nemen.

Mocht bij de evaluatie van het herstelplan sprake zijn van achterblijvend herstel dan kan dit voor het bestuur van het pensioenfonds aanleiding geven tot het toepassen van de maatregelen zoals vastgelegd in dit financieel crisisplan.

Evaluatie en toetsing crisisplan

Het crisisplan van het pensioenfonds is feitelijk opgenomen in de Abtn. De Abtn wordt periodiek door het bestuur van het pensioenfonds geëvalueerd en zo nodig aangepast. Daarbij worden premiebeleid, toeslagbeleid en beleggingsbeleid periodiek getoetst aan de hand van een ALM-studie en/of een haalbaarheidstoets. De toetsing van het financieel crisisplan wordt bij deze evaluaties meegenomen.

De effectiviteit van het crisisplan wordt beoordeeld nadat zich een crisis heeft voorgedaan en het crisisplan ten uitvoer is gebracht. Vanwege de impact van wijzigingen op de financiële markten worden de financiële cijfers in dit crisisplan periodiek geactualiseerd.

Financieel herstel; beleid inzake al dan niet ongedaan maken maatregelen

Wanneer er financieel herstel optreedt, en de financiële situatie van het pensioenfonds het toelaat, bestaat de mogelijkheid tot het ongedaan maken van kortingen. Het inhalen van niet toegekende indexaties is alleen mogelijk over de periode vanaf 1 januari 2015. Verhogingen die in verband met het tot 2014 geldende kortetermijnherstelplan niet zijn toegekend aan de deelnemers aan de eindloonregelingen respectievelijk middelloonregeling worden niet hersteld.

Kortingen kunnen pas ongedaan gemaakt worden als het pensioenfonds over voldoende vermogen beschikt om de pensioenen in de toekomst volledig te kunnen indexeren. Het beschikbare vermogen wordt in dat jaar voor hoogstens 20% aangewend voor het herstellen van kortingen. De compensatie van de toegepaste korting krijgt voorrang op een eventuele inhaalindexatie.